

Bijlage HAVO

2015

tijdvak 1

maatschappijwetenschappen

Bronnenboekje

Opgave 1 Kamervragen en de media

tekst 1

Van de waan van de dag naar de waan van de minuut?

De Kamervraag is één van de instrumenten van de Tweede Kamer waarmee zij haar recht op informatie kan afdwingen ten opzichte van de regering. (...) “Kamervragen zijn de bloem van onze democratie”, aldus Sharon Gesthuizen twee jaar geleden in een artikel van *nrc.next*. Dat jaar voerde het SP-Kamerlid de lijst aan van Kamerleden die de meeste Kamervragen stelden. Het afgelopen parlementaire jaar is het haar fractiegenoot Henk van Gerven die met 99 vragen de lijst aanvoert. (...)

Het afgelopen jaar werd in totaal 81 procent van de Kamervragen gebaseerd op berichtgeving vanuit diverse media. Daarnaast is er sprake van een enorme toename van websites als bron van Kamervragen. Van alle Kamervragen heeft inmiddels bijna de helft een website als bron. Hoewel het hierbij niet altijd gaat om nieuws-sites dragen deze zeker bij aan de toename van het aantal Kamervragen gebaseerd op mediaberichtgeving. Zo staat Nu.nl inmiddels op plaats

zes waar het gaat om bronnen van Kamervragen. Met een toenemende invloed van digitale media moeten we vrezen dat de politici, in de woorden van de Belgische politicus Bart de Wever, de waan van de dag zullen inruilen voor de waan van de minuut.

Hoe zit het eigenlijk aan de andere kant? Berichten media ook over Kamervragen? (...) Journalisten vinden Kamervragen pas interessant op het moment dat (...). Zo nam columnist Arjen van Veelen de Kamervraag van Marianne Thieme over de huiskraai op de hak in een van zijn columns en werd de Kamervraag van Wilders over de transfer van voetballer Bale naar Real Madrid door een groot aantal nieuwssites overgenomen, omdat hij minister Dijsselbloem vroeg naar zijn voetbaltalent en of de minister niet moest worden verkocht aan FC Knudde. Over de bijna honderd Kamervragen van Van Gerven werd in de landelijke media niet één keer bericht. (...).

bron: www.nieuwsmonitor.net, Nel Ruigrok, 3 september 2013

Opgave 2 Is het NOS Journaal toegankelijk voor iedereen?

tekst 2

Het journaal blijft een ijkpunt

De grootste nieuwsfabriek van Nederland verliest een van haar belangrijkste gezichten. Sacha de Boer stopt als presentator van het NOS Journaal van acht uur (...). Dat is 5 nieuws. En niet alleen voor de collega's van De Boer. Want de NOS is belangrijk. Het Achtuurjournaal is nog steeds een van de belangrijkste 10 nieuwsrubrieken van het land. Dat betekent niet dat de NOS niet zonder zorgen is. De belangrijkste zorg: hoe bereiken wij meer jongeren zonder dat we te leuk gaan doen?

15 Dagelijks kijken 1,5 tot 2,5 miljoen mensen naar het Achtuurjournaal. (...) Alleen *De Telegraaf* komt in de buurt van het bereik van het Journaal. (...). *Het AD* bereikt 1,5 miljoen 20 lezers, *NRC Handelsblad* en *nrc.next* samen 800.000. (...) De directe concurrent van het Journaal, het RTL Nieuws van half acht, haalt dagelijks 1 tot 1,4 miljoen kijkers.

(...)

25 Meer nog dan de financiën is het dalende bereik onder jongeren een groot probleem voor het Journaal. NOS en ook RTL hebben eigenlijk geen idee hoe zij meer jonge kijkers 30 moeten trekken met hun nieuws, stelden hoofdredacteuren Marcel Gelauff (NOS) en Harm Taselaar (RTL) eind januari tijdens een debat over 'opleuken' van het nieuws. 35 Gelauff schetste de moeilijke brede opdracht van de NOS. "Wij moeten alle lagen van de bevolking bedienen: hoog- en laagopgeleid, oud en jong. Dat is ons grootste probleem. 40 Daar stonden we vroeger minder bij stil."

Meer jongeren bereiken is in elk geval een van de speerpunten van het beleid van de NOS dit jaar. De 45 omroep probeert dat al een tijd met een aangepast journaal op het derde net, NOS op 3, (...).

bron: NRC Handelsblad, 9 maart 2013

Opgave 3 Meningsverschillen Nederland – EU over dierenwelzijn

tekst 3

EU maant Nederland over dierenwelzijnswetten

Brussel is niet te spreken over de Nederlandse wetgeving over de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden
5 worden gebruikt. Donderdag stuurde de Europese Commissie Nederland een zogeheten ‘met reden omkleed advies’.

Volgens Brussel heeft Nederland
10 onvoldoende de Europese regels hierover doorgezet in nationale

wetten. Volgens de EU-regels moet het gebruik van dieren voor experimenten zo veel mogelijk worden
15 beperkt. Bovendien moeten er waar mogelijk alternatieven worden gebruikt. Deze regels hadden al in november 2012 omgezet moeten worden, maar aangezien Nederland
20 dit nog niet heeft gedaan, neemt Brussel deze eerste stap.

bron: de Volkskrant, 20 juni 2013

tekst 4

Nederland riskeert boete Europese Commissie

Dierenbeschermingsorganisaties EDEV (Een DIER Een VRIEND) en Stichting VIER VOETERS reageren verontwaardigd op de ernstig ver-
5 traagde implementatie van Europese regelgeving ter bescherming van proefdieren.

(...)

Barbara van Genne, campagneleider bij Stichting VIER VOETERS:

10 “We zijn teleurgesteld dat Nederland tot nog toe niet in staat is geweest om de volledige eisen van de EU-Richtlijn in nationale wetgeving om te zetten.”

(...)

15 Geoffrey Deckers, voorzitter van EDEV: “Veel Nederlanders denken wellicht dat alles prima is geregeld voor proefdieren, maar dat is ten onrechte: zoals het nu lijkt gaat
20 Nederland hekkensluis worden bij het invoeren van deze toch al minimale regels voor dierproefnemers.”

(...)

De twee dierenbeschermings-organisaties VIER VOETERS en
25 EDEV roepen de Nederlandse autoriteiten op om alle zeilen bij te zetten om de nieuwe deadline wel te halen.

bron: Website Stichting VIER VOETERS, 25 juni 2013

tekst 5

Raad van State: liever nieuwe wet op dierproeven

Er kan beter een nieuwe Wet op de dierproeven komen dan een aangepaste. Dat oordeelt de Raad van State.

- 5 De regering wil de Europese richtlijn inpassen in de eigen wet over de bescherming van dieren die voor

bron: de Volkskrant, 10 juli 2013

wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt. Maar deze toevoeging
10 doet afbreuk aan de overzichtelijkheid en de toegankelijkheid van de wet, stelt de afdeling advisering van de Raad van State. Ze vindt dat het meer voor de hand ligt een geheel
15 nieuwe wet op te stellen. (...)

Opgave 4 Hulp bij zelfdoding: strafwaardig?

tekst 6

Voorwaardelijke cel geëist voor man die moeder hielp sterven

Tegen Albert Heringa (71) is dinsdag drie maanden voorwaardelijke celstraf geëist, omdat hij in 2008 zijn
5 hoogbejaarde (stief)moeder heeft geholpen bij zelfdoding. "Hulp verlenen bij zelfdoding kan niet straffeloos, ook al gebeurt het met de beste bedoelingen", zei de officier van justitie.

- 10 Het OM betwijfelt niet, benadrukte de officier in de rechtbank Zutphen, dat Heringa uit naastenliefde en compassie handelde, maar hij verwijt Heringa dat hij niet meer moeite
15 heeft gedaan een arts te vinden die hulp had willen bieden.

Direct na het horen van de strafeis blies de aangedane Heringa stoom af. "Het Openbaar Ministerie baseert
20 zich op dode letters; het heeft geen idee wat er in de maatschappij leeft. Van mij te eisen dat ik haar in de steek had moeten laten, vind ik onzedelijk en immoreel. U verschuilt

25 zich achter een medisch model dat niet meer werkt."

Hulp bij zelfdoding is strafbaar, alleen voor artsen geldt onder voorwaarden een uitzondering. Om dat
30 aan de kaak te stellen filmde hij hoe zijn 99-jarige (stief)moeder een door hem bereid pillenmengsel met een bakje yoghurt en wat water innam. De huisarts van haar verzorgings-
35 tehuis weigerde euthanasie toe te passen. (...)

Zijn (stief)moeder kwam de deur niet uit, had pijn in haar broze botten, kon amper nog lezen. "Ze vond haar
40 leven voltooid, ze wilde geen 100 meer worden", zei Heringa dinsdag. "Ik denk dat het vooral de angst was om de regie te verliezen, ze was soms verstrooid, bang voor
45 dementie. Ik voelde haar paniek."

Het was volgens de verdediging (...) onmogelijk een arts te vinden die

wilde helpen. Heringa kan zich be-
roepen op ... meent advocaat Willem
50 Anker. Hij zat in een gruwelijke
spagaat tussen strafbaarheid en de

morele plicht zijn (stief)moeder te
helpen. "Een andere keuze zou
hebben geleid tot levenslange
55 schuldgevoelens."
(...)

naar: de Volkskrant, 25 september 2013

tekst 7

VVD wil onderzoek euthanasiewet na zaak Heringa

De VVD wil dat het kabinet onder-
zoek gaat doen naar de grenzen van
de mogelijkheden binnen de
euthanasiewet. Volgens Kamerlid
5 Ockje Tellegen is er onduidelijkheid
voor mensen die vinden dat hun
leven voltooid is, maar die wel op
een waardige manier willen sterven.
Tellegen reageert hiermee op de
10 rechtszaak tegen Albert Heringa, die
zijn 99-jarige (stief)moeder hielp bij
zelfdoding omdat zij haar leven
voltooid vond. De rechter oordeelde
dat Heringa een strafbaar feit had
15 gepleegd, omdat zijn (stief)moeder
niet uitzichtloos en ondraaglijk leed,
maar legde de 71-jarige man geen
straf op.

Deze uitspraak brengt een belangrijk
20 maatschappelijk vraagstuk naar
voren, volgens Tellegen. Sommige
mensen lijden door te leven, denkt
het Kamerlid. "De VVD wil dat het

kabinet gaat onderzoeken welke
25 mogelijkheden er zijn voor mensen
met een stervenswens, die nu niet
onder de euthanasiewet vallen."
De grenzen van de huidige wet zijn
nog niet bereikt, meent Tellegen. Het
30 kabinet moet onderzoeken wat voor
deze mensen de mogelijkheden zijn,
waar de grenzen van bijvoorbeeld het
begrip 'ondraaglijk lijden' liggen. (...)

Euthanasiedebat blijft Kamer

35 verdelen

Het vraagstuk van zelfdoding, ook
wanneer er geen sprake is van uit-
zichtloos en ondraaglijk lijden, staat
al langer op de politieke agenda.
40 In maart vorig jaar debatteerde de
Tweede Kamer al over dit onderwerp
nadat 117 duizend mensen het
burgerinitiatief "Uit Vrije Wil"
ondertekenden. Het initiatief pleitte
45 voor de mogelijkheid op een vrijwillig,
waardig levenseinde.

bron: de Volkskrant, 22 oktober 2013

Opgave 5 De maatregel terbeschikkingstelling aan het onderwijs (tbo-maatregel)

tekst 8

Onderwijs als wapen voor recidive

Jongeren van 12 tot 23 jaar kunnen bij een veroordeling straks een maatregel opgelegd krijgen die ervoor zorgt dat ze weer naar school gaan om hun diploma te halen. Het doel van het volgen van onderwijs is tweeledig: voorkomen dat zij zich schuldig maken aan nieuwe strafbare feiten en vergroten van hun kansen op werk. Dit staat in het wetsvoorstel maatregel terbeschikkingstelling aan het onderwijs (tbo-maatregel) van staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie, mede namens minister Bussemaker en staatssecretaris Dekker van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap dat vandaag voor advies naar verschillende instanties is gestuurd. De maatregel vloeit voort uit het regeerakkoord. Gelijktijdig wordt daarmee uitvoering gegeven aan de motie van het Tweede Kamerlid Marcouch (PvdA).

Tweede kans voor jongeren

Werkloze jongeren met een problematisch onderwijsverleden als gevolg van verzuim en vroegtijdig schoolverlaten, komen vaker in aanraking met politie en justitie en plegen

vooral meerdere, lichte delicten. Volgens het kabinet verdienen ze een tweede kans, zodat ze weer een positieve draai aan hun leven kunnen geven. De maatregel beoogt de veroordeelde jeugdigen te dwingen naar school te gaan, hen met extra begeleiding van school en (jeugd)-reclassering zover te brengen dat zij onderwijs blijven volgen en hun opleiding afronden.

Nauwe samenwerking reclassering en school

De aanpak vergt maatwerk en vraagt om een nauwe samenwerking tussen scholen en onderwijsinstellingen enerzijds en de partners in de Veiligheid- en Justitieketen, zoals de (jeugd)reclassering en de kindbescherming anderzijds. Samenwerkingsverbanden van reguliere en speciale scholen krijgen de opdracht om zorgvuldig te kijken welke school het meest geschikt is om aan de jongere met een tbo-maatregel het onderwijs te bieden dat past bij zijn of haar mogelijkheden.
(...)

bron: www.rijksoverheid.nl/nieuws/, 2 oktober 2013